

Μακεδονικά

Τόμ. 3 (1956)

André Xyngopoulos, Thessalonique et la peinture macédonienne

Βασίλειος Λαούρδας

doi: [10.12681/makedonika.1127](https://doi.org/10.12681/makedonika.1127)

Copyright © 2015, Βασίλειος Λαούρδας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Λαούρδας Β. (1956). André Xyngopoulos, Thessalonique et la peinture macédonienne. *Μακεδονικά*, 3, 447–448. <https://doi.org/10.12681/makedonika.1127>

βλιοκρισίας. Ἄρκει νὰ τονισθῆ ἔδῳ ὅτι καὶ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ καὶ γενικῶς ἡ σύνθεσις τοῦ ὅλου ἔργου εἶναι τόσον στερεῶς συγκεκροτημένα, ὥστε ἡ μονογραφία αὐτὴ νὰ ἀποτελῆ ἐν βασικὸν πλέον σύγγραμμα διὰ τὴν μελέτην τῶν τυχῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὰς βορειοτέρας περιοχὰς τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

Ἰ ω ά ν ν ο υ Σ ω τ . Ν ο τ ά ρ η , Παῦλος Μελάς, βιογραφία. Θεσσαλονίκη 1955 (=Ἰδρυμα Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, ἀριθ. 6). 8ον, σελ. 78 + 4 πίνακες.

Ἡ βιογραφία τοῦ Παύλου Μελά, τὴν ὁποίαν συνέγραψεν ὁ φιλόλογος καθηγητῆς Ι. Νοτάρης, ἀπευθύνεται εἰς τὸ εὐρύτερον ἀναγνωστικὸν κοινὸν καὶ ἔχει τὴν πρόθεσιν νὰ καταστήσῃ περισσότερον γνωστὰ ἀπὸ ὅ,τι εἶναι μέχρι τοῦδε τὰ κατὰ τὴν ζωὴν, τὴν δρᾶσιν καὶ τὸν θάνατον τοῦ πρωταγωνιστοῦ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος. Τὰ νέα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα προσφέρει τὸ ἔργον αὐτό, εἶναι περιορισμένα, συνίστανται δὲ κυρίως εἰς συλλογὴν προφορικῶν παραδόσεων περὶ τοῦ Παύλου Μελά, τὴν ὁποίαν κατήρτισεν ὁ συγγραφεὺς, ὅτε ὑπηρετεῖ ὡς καθηγητῆς εἰς τὸ γυμνάσιον Φλωρίνης. Ὅσα ὁμως ἦσαν μέχρι τοῦδε γνωστὰ κωδικοποιοῦνται, οὕτως εἶπεν, ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ ρέοντος ἀφηγηματικοῦ του ὕφους ἐπέτυχε νὰ τὰ συνθέσῃ ὅλα εἰς ὠραίαν ἐνότητα, ἀναγιγνωσκομένην ἀνέτως. Τὸ ἔργον πλουτίζεται διὰ τῆς παραθέσεως κειμένων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐν οἷς τὸ ἄρθρον τοῦ Καλαποθάκη καὶ τὰ ποιήματα τῶν Παλαμᾶ, Προβελεγγίου, Παπαντωνίου καὶ Στεφάνου Δάφνη ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἥρωος, καθὼς καὶ διὰ τριῶν ὄλοσελίδων φωτογραφιῶν καὶ χάρτου τῆς περιοχῆς τῆς Καστοριάς κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

André Xyngopoulos, Thessalonique et la peinture macédonienne. Θεσσαλονίκη 1955 (=Ἰδρυμα Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, ἀρ. 7). 8ον, σελ. 78 + 21 πίνακες.

Διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νέου βιβλίου του «Thessalonique et la peinture macédonienne» ὁ καθηγητῆς τῆς βυζαντινῆς τέχνης εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης Ἄνδρέας Ξυγγόπουλος προωθεῖ πρὸς τὴν λύσιν τῆς καὶ δὴ κατὰ τρόπον λίαν πειστικὸν μίαν συζήτησιν, ἡ ὁποία ἐσύρετο ἀπὸ μακροῦ εἰς ἀτέρομονα πελάγη εἰκασιῶν καὶ ἐξεπιστασημονικῶν ἐπιδιώξεων. Πρόκειται περὶ τῆς προελεύσεως τῆς τεχνοτροπίας τῶν τοιχογραφιῶν εἰς τὰς βυζαντινὰς ἐκκλησίας τῆς Σερβικῆς Μακεδονίας. Ὁ Ξυγγόπουλος ἀνάγει τὴν τεχνοτροπίαν αὐτὴν εἰς τὰς σχολὰς ζωγραφικῆς τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία ἀποκαλύπτεται οὕτω ὡς κέντρον καλλιτεχνικῆς ζωῆς με ἀκτινοβολίαν πρὸς ὅλην τὴν περιοχὴν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου. Τὸ ἐθνικῶς καὶ ἐπιστημο-

νικῶς πολύτιμον αὐτὸ ἔργον ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀκτώ κεφάλαια. Εἰς τὸ π ρ ῶ - τ ο ν ὁ συγγραφεὺς ὁμιλεῖ περὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς Μακεδονικῆς σχολῆς ζωγραφικῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν τέχνην τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὸ δ ε ὕ τ ε ρ ο ν περὶ τῆς Θεσσαλονίκης ὡς κέντρον, εἰς τὸ ὅποιον ἐδημιουργήθη καὶ ἀπὸ τὸ ὅποιον ἠκτινοβόλησεν ἡ Μακεδονικὴ σχολή, εἰς τὸ τ ρ ῖ - τ ο ν περὶ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Μακεδονικῆς σχολῆς πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Παλαιολόγων (εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ἀποδεικνύεται πειστικῶς ὅτι κατὰ τὸν ἐνδέκατον ἤδη αἰῶνα ἤρχισαν νὰ διαμορφοῦνται ἐν Θεσσαλονικῇ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς μακεδονικῆς ζωγραφικῆς), εἰς τὸ τ έ τ α ρ τ ο ν περὶ τῶν Θεσσαλονικέων ζωγράφων τῆς ἐποχῆς τῶν Παλαιολόγων, εἰς τὸ π έ μ π τ ο ν περὶ τῆς διακοσμήσεως τῶν Σερβικῶν ἐκκλησιῶν ἀπὸ τοῦ 1281 - 1321 (εἰς ἣν ἐποχὴν ἀνήκουν καὶ αἱ ὠραιότεραι ἐκ τῶν τοιχογραφιῶν εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν), εἰς τὸ ἔ κ τ ο ν περὶ τῶν Ἑλλήνων ζωγράφων τῆς Ἀδριατικῆς ἀκτῆς καὶ τῶν ζωγράφων τῆς Θεσσαλονίκης (ἐνθα ἀποδεικνύεται ὅτι οὐδεμία σχέσις ὑπάρχει μεταξύ των καὶ ὅτι οἱ πρῶτοι ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν Σερβίαν ἔπειτα ἀπὸ τὴν μεγάλην περίοδον 1281 - 1321), εἰς τὸ ἔ β δ ο μ ο ν περὶ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν ὑπογραφῶν εἰς τὰς τοιχογραφίας τῶν σερβικῶν ἐκκλησιῶν, εἰς δὲ τὸ ὄ γ - δ ο ο ν καὶ τελευταῖον περὶ τῆς τελευταίας περιόδου τῆς μακεδονικῆς ζωγραφικῆς (ὁπότε διαπιστοῦται παρακμὴ τῆς Μακεδονικῆς σχολῆς καὶ εἰς τὴν Σερβίαν καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν). Ἡ κρίσις ἐπὶ τῶν ἀπόψεων τοῦ συγγραφέως ἀνήκει βεβαίως εἰς τοὺς εἰδικοὺς μελετητὰς τῆς βυζαντινῆς τέχνης. Ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ εἰδικὸς εἶναι εὐκόλον νὰ διαπιστώσῃ ὅτι αἱ ἀπόψεις τοῦ συγγραφέως, αἱ ὁποῖαι ἀναπτύσσονται μὲ σαφήνειαν καὶ μεθοδικότητα, στηρίζονται ἐπὶ εὐρείας γνώσεως τῆς σχετικῆς πρὸς τὸ θέμα βιβλιογραφίας καὶ ἐπὶ πλουσίας προσωπικῆς πείρας, ὀφειλομένης εἰς μακρὰν καὶ ἐπίμονον μελέτην τῶν ὑπὸ συζήτησιν θεμάτων.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

R. S. Loenertz B. P., Chronologie de Nicolas Cabasilas. «Orientalia christiana periodica» XXI (1955), σ. 205 - 231.

Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Νικολάου Καβάσιλα ἔγιναν τὸ πρῶτον γνωσταὶ διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ R. Guiland δημοσιεύσεως ἀποσπασμάτων καὶ περιλήψεων αὐτῶν εἰς τὴν Byz. Zeit. τοῦ 1929. Πλήρη ἔκδοσιν καὶ χρονολόγησιν των ἐπεχείρησεν εἰς τὸ ἴδιον περιοδικὸν τὸ 1953 ὁ P. Enepekides, τόσον ὁμοῦς ἡ ἔκδοσις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ὅσον καὶ αἱ ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῶν ἐπιστολῶν ἀπόψεις τοῦ ἐκδότου προεκάλεσαν μακρὰν καὶ πολὺ ἐνδιαφέρουσαν κριτικὴν ὑπὸ τοῦ I. Sevenco καὶ πάλιν εἰς Byz. Zeit. τοῦ 1954. Τώρα προστίθεται καὶ νέα μελέτη, αὐτὴν τὴν φορὰν ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς μελετητοῦ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Κυδῶνη, πατρὸς R. J. Loenertz. Τὸ πρῶτον στα-